

Summartónar 1993

Nú byrja Summartónar

Nú stýttist tíðin til færoyska tónleikastevnan Summartónar verður sett. Hesa seinastu tíðina hava blóðini umrøtt ymiskt úr teirri fjølbroyttu skánni fyri tónleikadagarnar, sum verða frá 25. juni til 6. juli, og sigast má, at hjá teimum, sum hava áhuga fyri tónleiki, eru Summartónar av sonnum eitt gott tilboð. A hesi stevnu er møguleiki á færoyskum palli at hoyra og sjá framfærslur av nógnum av tí besta, sum er skrivað, tá ið talan er um eldri klassiskan og nútíðar tónleik. Konsertir verða við nýggjari og eldri norðurlandskum og færoyskum tónleiki, sum færoyskir og utlendiskir tónleikarar og orkestar fara at framføra. Og konsertir verða eisini við klassiskum tónleiki, kendum og minni kendum, úr Europa og øðrum heimsþórtum.

Svensk vitjandi

Summartónar fáa sum nevnt vitjan av tónleikarum, sangarum, orkestrum

og komponistum úr øllum norðurlöndum, og úr Svøríki kemur komponisturin og klaverspælarin Otto Freudenthal saman við songvinnuni Cheryl Jonsson (sopran). Vitjanin hjá svunnum er fingin í lag eftir avtalu við Svenska Komponistfelagið.

Otto Freudenthal (f. 1934) las í sinari tíð tónleik í Svøríki og Onglandi og hevur síðani fingist við at skriva tónleik og framføra klavertónleik. Í fleiri ár var hann assistentur hjá kenda dirigentinum Otto Klemperer. Seinastu árin hevur Otto Freudenthal tó búið í Eysturgotlandi, har hann fyri tað mesta tekst við at skriva tónleik. Hann hevur skrivað tónleik fyri orkestar og kór, kamartónleik og tónleik fyri klaver. Fyrimyndir hansara eru barokkmeisterarnir og Gustav Mahler og Schoenberg, men tónleikurin hjá Otto Freudenthal hevur tó sín heilt persónliga dám. Otto Freudenthal hevur eisini fingið heið-

ursteikin fyri sínar utleggingar av klavertónleiki Beethovens.

Sopransangarinn Cheryl Jonsson er ættað úr Australia, og hon og Otto Freudenthal hava arbeitt saman síðani 1990. Tey hava spælt og sungið í Svøríki, Tysklandi og Japan. Umframt nútímans tónleik hava tey framfært tónleik úr tí, hvat tónleiki viðvikur, rættiliga litið kenda Australia.

Cheryl Jonsson er borin í heim í Australia, og har fekk hon tónleikaundirvísing. Hon hevur eisini lært í Tysklandi, men serliga hugtakin hevur hon verið av norðurlandskum tónleiki, og nú er hon busitandi í Svøríki. Hon hevur luttikið í fleiri operaframfærlum, men fram um alt hevur hon lagt seg eftir at framføra sonevndar Lieder, og tað ger hon framúr væl.

A konsertferðini í Føroyum fer Otto Freudenthal at spæla tvey klaververk, sum hann sjálvur hevur skrivað. Hann fer

eisini at hava klaverundirspælið í sang-syklusunum *Wir wandelten* (1991), sum Cheryl Jonsson fer at syngja. *Wir wandelten* eru yrkingar, sum Freudenthal hevur sett tónleik til. Tey bæði framføra eisini *Wir genießen die himmlischen Freuden* eftir Gustav Mahler. Hetta er verk skrivað í 1900 og er partur av sangverkinum *Des Knaben Wunderhorn*. Hesin tónleikurin er kendur, sum endin á fjórðu symfonin hjá Mahler, men seinni hevur Mahler útsett tónleikin fyri klaver og sopran.

Cheryl Jonsson, ið sum nevnt er ættað úr Australia, hevði við sær úr heimlandi sínum eitt áhugað tónleikaverk eftir australsku tónlistakvinnuni Peggy Glanville-Hicks. Hetta eru sangir, ið hava heitið: *13 ways of looking at a blackbird* (1951), og fara Otto Freudenthal og Cheryl Jonsson eisini at framføra hetta verkið á Summartónum. Peggy Glanville-Hicks fekk út-



búgving m.a. í Europa, men ið nógv ár var hon busitandi í USA, har hon varð mett sum ein av fremstu kvinnuligu komponistunum. Hon hevur skrivað tónleik fyri orkestar, operur, kamartónleik og filmstónleik. Áhugavert verður í hvussu er at hoyra tónleik, sum kvinna hevur skrivað, tí tað eru sum kunnugt ikki so væl umboðaðar millum kendu tónasmiðnarrar, og áhugavert verður eisini í hesum føri at hoyra klassiskan tónleik úr so fjarskotnum landi sum Australia.

Umframt nevndu verk færa Otto Freudenthal (klaver), Cheryl Jonsson (sopran) og Anna Klett (klarinet) at framføra

tónaverkið Corris Winter, sum Otto Freudenthal skrivaði í Wales veturin 1992-93 beinleiðis til tónleikastevnuna Summartónar. Fyrsta framfærsla av Corris Winter verður sostatt í Føroyum nú í s u m m a r .

Arbeiðskapandi tiltøk fyrri brekað

MBF sendir í hesum døgum spurnarblað út til limirnir, har ætlanin er at fáa greiðu á, hvørji tiltøk kunnu setast í verk, til tess at útvega teimum brekaðu møguleikar at hava okkurt viðkomandi at takast við í tí dagliga

Ásannandi, at møguleikarnir hjá brekaðum at sleppa inn á arbeiðsmarknaðin gerast alt minni í hesum døgum, hevur MBF sett niður arbeiðsbólk at útvega brekaðum viðkomandi arbeiðstilboð.

Tað varð skjótt liminum í nevnda arbeiðsbólki greitt, at ikki bar til at arbeiða fyri at útvega øllum brekaðum tilboði í einum. Tí varð avgjørt at royna at arbeiða fyri ávísam bólki ella bólum. Fyri fólk, sum einki slíkt tilboð hava frammanundan. Og semja varð skjótt í arbeiðsbólkinum um, at rørlubrekað og líkamliga brekað annars eru eina ringast fyrri í so máta. Til teirra

finst snøgt sagt einki alternativ til arbeiðsmarknaðin.

Myndugleikarnir gera einki

Tá rørlubrekað og líkamliga brekað annars venda sær til myndugleikarnir í sambandi við, at tey ikki sleppa fram at arbeiðsmarknaðinum ella tí tey ikki megna at arbeiða undir verandi umstøðum, er vanlig einasta hjálp ella ráð og vegleiðing myndugleikanna upplýsingar um útbúgvingarmøguleikar. Her heima og úti. Føroysku myndugleikarnir gera so at siga einki fyri at royna at útvega hesum brekaðu ar-

beiðstilboð, teir halda tað ikki vera neyðugt at útvega teimum alternativ tilboð og heldur ikki tilboð um arbeiðsroyndir. Virksemd á Endurbúgvingarstovuni er eitt gott dømi um líkasælu myndugleikanna í hesum sambandi.

Ásannandi, at ikki øll rørlubrekað og líkamliga brekað annars hava evni ella hug til at fara undir útbúgving, vil arbeiðsbólkurin royna at útvega hesum fólkomguleikar at hava nakað viðkomandi at takast við í tí dagliga.

Tey arbeiðsleysu

Myndugleikarnir tykja stóra umsorgan fyri

teimum arbeiðsleysu og vilja gera alt fyri at útvega teimum arbeiðstilboð, ella okkurt sum líkast. Vit hoyra so mangan, at tey arbeiðsleysu mugu hava okkurt at fara upp til um morgnarnar, tí annars gerast tey róleysis, misnýttar og tað, ið verri er.

Júst hesa umsorgan vildi MBF og arbeiðsbólkurin, at myndugleikarnir eisini høvdu fyri teimum brekaðu.

Og tað er við just hesum og øðrum líknandi sosialum og psykologiskum vandum í huga, at vit fara at royna at gera nakað fyri áðurnevnda bólki.

Hvat kann gerast?

Næsti spurningur er so, hvat kunnu vit gera? Skulu vit fara við lummalykt í hond og leita eftir tölum og smáum virkjum sum eru til sølu, ella eru farin av knóranum?

Skulu vit royna at sleppa inn í høli, sum verða nýtt til eitthvørt endamálið frammanundan. Hjá tekniskum skólum, vanligum skólum, kvøldskólum osfr., hetta fyrri at sleppa undan at gera fløgur í töl og bygningar.

Ellar skulu vit miða eftir at byggja verkstaðshøli við alskyns útgærd. Við tilboði um at vera við í kappingarferari framleiðslu ella í arbeiðsroyndum?

Spurningurin er eisini um, hvat framleiðast skal, ella um mesti denturin skal leggjast á ítrivskend tiltøk.

Ásannandi, at tíðin rúmar lítlar møguleikar fyri nakrari lønandi framleiðslu, og at tað er so at siga ógjørligt at fáa eitt oyra í stuðli frá tí almenna, er bólkurin komin til tannidurstøðu, at tilboðini, arbeiðsbólkurin eigur at leggja dent á, er:

- at gera ábøtur (seyma, lappa, umvæla møblar o.a.)
- bjóða seg fram at gera ymiskt fyri fólk
- tilevna skreyttutir (skera, mála o.a.)

Hvar skal avgera?

Tó er arbeiðsbólkurin sannførdur um, at best er um tey,

ið skulu hava tilboðini, eru við í at leggja ætlanirnar fyri virkseminum.

Spurnarblað

Til tess at náa hesum fólkomguleikar arbeiðsbólkurin tilvevnað eitt spurnarblað, sum áhugað kunnu fylla út og senda aftur til MBF. Altíð innkomandi tilfar verður sjálvsagt viðgjørt í størsta trúnaði. Freistin til at lata spurnarblóðini inn er sett til 1. august 1993.

Ætlanin er at leggja spurnarblóðini út á viðkomandi almennar skrivstovur, læknaheili, sjúkrahús osfr.

Endamálið við spurnarblaðnum

Endamálið við spurnarblaðnum er m.a. at vita, um tú ert áhugað/ur í einum tilboði av slíkum slag, um tú hevur nakra útbúgving, arbeiðsroyndir, hvørjar forðingar tú hevur tá hugsað verður um arbeiði. Um tú hevur nakað ítriv og annars hvat arbeiði tú kundi hugsað tær.

Svar

Koma svarað spurnarblóðin aftur hevur arbeiðsbólkurin í hyggju at savna tey, ið mett verða at hoyra til tann bólkin, sum arbeiði verður fyrri. Hesi sleppa so at vera við til at avgera, hvat fólk skulu/kunnu takast við.